

FORTA

OPLEIDINGEN

Draaiboek

vierdaagse basiscursus schematherapie

Behandeling van persoonlijkheidsproblematiek

Algemeen

Inleiding

Schematherapie is een vorm van psychotherapie voor mensen met ernstige psychische stoornissen, ontwikkeld als behandeling van persoonlijkheidsproblematiek, maar inmiddels ook effectief gebleken bij bijv. een recidiverende depressie of angststoornis. Schematherapie helpt de cliënt om de oorsprong van disfunctionele gedragspatronen te doorgronden en te veranderen. De invloed van ervaringen uit de jeugd op patronen en het dagelijkse leven worden onderzocht. Doel is om de cliënt te laten voelen wat zijn/haar behoeften zijn, te verwerken wat hij/zij is tekortgekomen en om op een gezondere manier te leren reageren op behoeftes, problemen en frustraties. Hierdoor veranderen niet alleen het gedrag, maar ook gedachten en gevoelens.

In de cursus wordt ruim aandacht besteed aan diagnostiek en indicatiestelling. Daarnaast ligt de focus op de therapeutische relatie, het werken met schema's en schemamodi, limited reparenting en experiëntiële technieken. Ook de invloed van de eigen schema's van de therapeut komt aan de orde.

De cursus richt zich inhoudelijk op het verdiepen van kennis over schematherapie en opdoen van vaardigheden m.b.t. schematherapeutische technieken. Aan de hand van casuïstiek wordt veel praktisch geoefend met de verschillende technieken, zowel op het gebied van diagnostiek als behandeling. Er wordt veel in subgroepen gewerkt, waarbij de docent gerichte feedback geeft. Werkvormen zijn onder andere demonstraties, rollenspellen, schriftelijke opdrachten en discussies.

Van cursisten wordt verwacht dat ze casuïstiek inbrengen, oefenen met interventies en zelfstandig opdrachten uitvoeren voor de cursus. Om optimaal gebruik te maken van de cursus is het wenselijk dat cursisten werken met cliënten lijdend aan psychische problemen.

Onderwerpen

De volgende onderwerpen komen aan bod:

- Theoretisch model van schemagerichte therapie en wetenschappelijke evidentie
- Diagnostiek en indicatiestelling
- Observatie en inzet van meetinstrumenten
- Maken van een casusconceptualisatie, functieanalyses en betekenisanalyses
- Schematherapeutisch model en behandeling bij verschillende (persoonlijkheids)problemen
- Schematherapeutische interventies: experiëntiële, cognitieve en gedragsmatige technieken
- Opstellen van een behandelplan in schematermen
- Opzet van de schematherapeutische behandeling
- Therapeutische houding en hanteren van de therapeutische relatie
- Afsluiten van de behandeling en terugvalpreventie

Leerdoelen

- Kunnen inschatten bij welke diagnose, problematiek en omstandigheden schematherapie geïndiceerd is
- Inzicht hebben in de schematheorie en het schematherapeutisch model
- Schema's en schemamodi herkennen en de functie hiervan analyseren
- Kennis hebben van de verschillende basisbehoeften en de therapeutische relatie (limited reparenting) hierop kunnen afstemmen
- Een casusconceptualisatie opstellen en functie- en betekenisanalyses toepassen binnen de schematherapie
- Psycho-educatie geven over schematherapie en de specifieke schema's / modi van de cliënt

- De verschillende schemamodimodellen kunnen toepassen in de praktijk (cluster B en cluster C persoonlijkheidsproblematiek)
- Een schematherapeutisch behandelplan opstellen
- De therapeutische relatie hanteren (limited reparenting, empathische confrontatie, limit setting, omgaan met eigen schema's)
- Experiëntiële technieken kunnen toepassen bij disfunctionele schemamodi; meerstoelentechniek, imaginatie en rescripting, modidialoog, etc.
- Cognitieve technieken kunnen toepassen bij disfunctionele schema's en modi; cognitief dagboek, flashcards, geldigheid van schema's toetsen, dialoog met gezonde kant, etc.
- Gedrag patronen doorbreken bij disfunctionele schema's en modi; imaginatie, rollenspel, huiswerk, etc.
- Eigen schema's en modi kunnen herkennen die een rol spelen in de therapeutische relatie

Naast de algemene leerdoelen wordt van de cursisten verwacht dat zij voor aanvang van de cursus individuele leerdoelen opstellen (zie voorbereiding Bijeenkomst 1). Deze worden aan het einde van de cursus geëvalueerd.

Literatuur

De literatuur dient voorafgaand aan de bijeenkomsten te worden gelezen en wordt slechts kort toegelicht in de cursus.

Verplichte literatuur

- Young, J.E., Klosko J.S., & Weishaar, M.E. (2019). Schemagerichte therapie. Handboek voor therapeuten. Houten: Bohn Stafleu van Loghum. (201 pag.)
- Genderen, H. van & Arntz, A., 2010, Schematherapie bij borderline persoonlijkheidsstoornis. Amsterdam: Uitgeverij Nieuwezijds. (116 pag.)
- Vreeswijk, M. van, Broersen, J. & M. Nadort (red) (2008). Handboek Schematherapie. Theorie, praktijk en onderzoek. Houten: Bohn Stafleu van Loghum.
 - Genderen, H. van. (2008). Casusconceptualisatie in schematherapie. In M. Van Vreeswijk, J. Broersen & M. Nadort.(Eds), Handboek Schematherapie. Theorie, praktijk en onderzoek. Houten: Bohn Stafleu van Loghum. Pag 73 t/m 89. (17 pagina's)
 - Weertman, A, & de Sager, H (2008). Indicatiestelling voor schematherapie. In M. Van Vreeswijk, J. Broersen & M. Nadort (red), Handboek Schematherapie. Theorie, praktijk en onderzoek. Houten: Bohn Stafleu van Loghum. Houten: Bohn Stafleu van Loghum. Pag. 35 t/m 45. (11 pagina's)

Aanbevolen literatuur

- Van Vreeswijk, M. & Broersen, J. (2017) Handleiding kortdurende schematherapie. Houten: Bohn Stafleu van Loghum.
- Van Vreeswijk, M., Broersen, J. & Nadort, M. (eds). , 2015, The Wiley-Blackwell Handbook of Schema Therapy. Theory, research, and practice. Malden: Wiley-Blackwell. (69 pag.)
- Genderen, H. van, Jacob, G. & Seebauer, L. (2012). Patronen doorbreken. Negatieve gevoelens en gewoonten herkennen en veranderen. Amsterdam: Uitgeverij Nieuwezijds. (97 pag.)
- Young, J.E., & Klosko, J.S. (1999). Leven in je leven. Leer de valkuilen in je leven kennen. Lisse: Swets en Zeitlinger. (50 pag.)

Relevante websites

www.schematherapie.nl

www.isstonline.com

www.schematherapy.com

www.disarmingthenarcissist.com

www.schematherapy.nl